

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“
ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Лекция № 1

**ВЪВЕДЕНИЕ В ИСТОРИЯТА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО И
ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ.**

ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ И МЕДИЦИНАТА ПРЕЗ СРЕДНОВЕКОВИЕТО

*За дистанционна самоподготовка по „История на
здравеопазването и здравните грижи“ за студенти от
специалност „Управление на здравните грижи“ – ОКС*

„Бакалавър“

Доц. Макрета Драганова, д.м.

Здравейте! Как сте?

Въведение в историята на медицинските и здравни грижи

Въпроси за дискусия

- Има ли разлика между медицински и здравни грижи?
- Защо е необходимо да се изучава История на здравеопазването и здравни грижи?

«Докторе, боли ме корема...»

2000 г. преди Рождество Христово - "Ето, изяж тоя корен."

1000 г. след Рождество Христово - "Яденето на корени е езичество. Кажи тази молитва."

1850 г. - "Казването на молитви си е чисто суеверие. Изпий тоя елексир."

1940 г. - "В този елексир има змийско масло. Вземи това хапче."

1985 г. - „Това хапче не е ефективно, изпий този антибиотик."

2016 г. - "Този антибиотик е отровен. Ето, изяж този корен!"

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

- *Здраве* – състояние на пълно физическо, духовно и социално благополучие, а не само липса на болест или физически недъг
- *Здравни грижи* – грижите, полагани за човека от ПЗГ от зачеването до смъртта

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

- ***Медицина*** – наука за диагностициране, лечение и предотвратяване на болести и наранявания. Практикуването на медицинската грижа се поделя между професионалните лекари и други групи професионалисти.
- ***Здравеопазването*** – приложението на медицинските знания с профилактична и лечебно-диагностична цел

Същност на историята на медицината /ИМ/

- ИМ изучава възникването и развитието на медицинските/терапевтичните знания и опит през вековете
- Чрез ИМ се отчита опита, грешките и постиженията в областта на медицинските и здравните грижи

Предмет на ИМ – изследва най-общите
въпроси на историческото развитие и
общите закономерности на
медицинските и здравни грижи;

Задачи на ИМЗГ

- Формира научното мислене;
- Изучава развитието на знанието в областта на медицинските и здравни грижи през вековете
- Възпитава любов към професията
- Усъвършенства хуманизма в професията
- Търси неосъществени идеи в областта

Периодизация на световния исторически процес

- История на първобитното общество – от преди повече от 2 млн. години до IV хил. пр.н.е. – първобитно-общински отношения
- История на древния свят – от IV хил. пр. н.е. до средата на I хил. от н.е. – възникват първите робовладелски цивилизации в Древния изток

Периодизация на световния исторически процес

- История на средните векове – от V в. до 1640 г. – английската буржоазна революция
- История на новото време – 1640 – 1914 – началото на I –ва Световна война
- История на най-новото време – от 1914 до днес

Периодизация на Българската история

- Антична история– предистория на България, до 681;
- Средновековна история– 681 – 1877
- Нова история – 1877 – 1914
- Най-нова история – 1914 до днес; три периода
- - капиталистически период -1914 – 1944
- - социалистически -1944 – 1989
- - демократичен – 1989 до днес

Първобитно общество

- Онтологични и божествени представи за болестите
- Болест – проникване на зъл дух
- Лечебни методи – изгонване на злия дух – заклинания, танци, жертвоприношения, трепанации
- *(Онтология – философска наука за битието, съществуването и реалността като цяло)*

Медицината в античността

- Оформят се две основни направления във философията – материализъм и идеализъм, които се отразяват върху развитието на медицината;
- Жреческият период в развитието на медицината е свързан с възникване и разпространение на религията

Медицината в Древен Египет

- За първи път в Египет се прилага кръвопускането
- Балсамирането на телата на починалите допринася за обогатяване знанията по анатомия
- Папирусите са основни носители на информация относно болести и лечение

Медицината в Древен Китай

- Две начала в света – Ин – тъмното; Ян – светлото; Според тази теория всичко в природата се намира в равновесие;
- Важно място в древнокитайската диагностика – учението за пулса;
- Лечебни методи – основават се на противоположното – топло се лекува със студено;

Медицината в Древна Индия

- Създадени са **Писмени паметници** за медицинските познания
  - Аюрведа – обширна медицинска енциклопедия;
  - Законите на Ману – засягат въпросите за хигиената – лична, на дома, на храненето;
  - Кодекс на аюрведската индийска медицина – 1400 – 800 г.пр.н.е.- милосърдие и хуманност

Основополагане на научната медицина.

Древна Гърция – Хипократ, хипократизъм

- “Илиада”, Омир – “великият и безпорочен лекар” Асклепий, който след смъртта си бил обожествен; има две дъщери:
  - - Хигия – богиня на здравето
  - - Панацея – богиня на лечебното изкуство, олицетворение на лечението с билки;
  - Асклепиони – големи лечебни центрове

Хипократ, хипократизъм

- Медицински школи – определени философски принципи и правила за професионално поведение
- Коската медицинска школа – представител Хипократ 460 – 377 г. пр.н.е. син на лекар Хераклит и на акушерка Фенарете.

Коска медицинска школа - приноси

- Разработва и прилага принципа на наблюдение и лечение при леглото на болния;
- Разглежда организма в тясна връзка с обкръжаващата го среда;
- Развива основите на лекарската етика;
- Развива личната и обществена хигиена

Хипократ –

принципи на системата за лечение

- Да се принася полза и да не се вреди! (Primum non nocere)
- Противоположното да се лекува с противоположното!
- При лечението да се подпомага природата и всички действия да се съобразяват с усилията на организма да се избави от болестта!
- Да се щадят силите на болния, да не се сменят внезапно лекарства, да се използват по-активните средства за лечение само ако по-малко активните не са помогнали!

Медицината в Древен Рим

“Общественото здраве се е зародило в Рим!”

- **Гален** – древноримски лекар, хирург и философ;
  - основен принос в областта на анатомията и физиологията. Според римските закони дисекцията се забранява и той прави дисекция на прасета и примати. Първият, който доказва, че гласът на човека идва от ларинкса.

Преход към Средновековието – 500-1500г.

Медицината през Средновековието - Византия

- Козма и Дамян – първите християнски лекари лекуват само с молитви.
- Християнството – религия на лечението;
- Дяконици (вдовици)-гледане на болни;
- Първите болници за гражданско население;
- Медицинско образование – Магнаурската школа

Медицината през Средновековието – Арабски халифати-Персия, Ирак, Египет

- Принос – свързване на античната култура с културата на източните народи - арабска култура;
- Развитие на болничното и аптечното дело;
- Авицена – създава синдромно-симптоматична класификация на болестите.

Следва продължение.....

Благодаря за вниманието!